

Algemene beschouwing D66 voor de raadsvergadering van 6 november 2025

“Voorzitter, dank u wel.

Zoals u allen deze raadsperiode wellicht heeft gemerkt hebben wij als fractie ervoor gekozen deze raadsperiode anders te functioneren dan de standaardfractie. Dat wil ik even terughalen.

U heeft gemerkt de afgelopen jaren dat steeds een ander van ons de algemene beschouwing heeft gedaan. En ik was degene die nog aan de beurt is en mag daar een lijn in trekken. Dat doe ik graag.

Ten eerste hebben wij een werkwijze gekozen waarbij we hebben gezegd: “wij vinden dat iedereen ertoe doet, in gelijke mate”. Zo hebben wij onderling als fractie gefunctioneerd, tot tevredenheid, zo hebben we laatst met elkaar vastgesteld. Maar zo willen wij ook met de raad, met onze inwoners, met het college en met de ambtenaren omgaan. Practice what you preach.

Het is al een paar jaar terug, toen Lennart de beschouwingen is begonnen met een verhaal waarbij het ging over klimaat, milieu en de zorg die we daarover hebben. Dat is niet alleen een zorg van vandaag, maar een gedragen verantwoordelijkheid naar de generaties na ons. Dat is verantwoordelijkheid nemen, juist als je zelf vrijheid voelt. Want als wij die verantwoordelijkheid niet nemen, ontnemen we andere generaties na ons vrijheid. Dat punt nemen wij serieus.

U heeft gehoord bij Nicole dat wij ons druk hebben gemaakt over onderwijs en speelplaatsen. Dat is niet alleen omdat wij kinderen iets leuks gunnen, maar het gaat over ontwikkeling, fysiek en geestelijk. Ik weet nog uit ervaring als kind, de eerste keer dat je een boek leest en opeens ook snapt wat er staat. Leren, dingen begrijpen, vergroot je wereld, vergroot ook de vrijheid en je bewegingsvrijheid. Dat is iets waar wij ons druk over maken. Dus als wij beginnen over een bibliotheek of over een school, is dat omdat er een gedachte achter zit.

U heeft ook gehoord hoe vorig jaar Wim voor ons het belang benoemde van de gemeenschap. Het feit dat vrijheid niet alleen gaat over je eigen vrijheid. Maar het gaat ook over elkaars vrijheid. Elkaar wat gunnen. Het begint bij de gemeenschap want alleen dan kun je met elkaar vrij zijn. Dat hebben we afgelopen jaren bij elkaar proberen te brengen. Dat komt terug in discussies over bouwen en NIMBY. Het feit dat je soms moet accepteren als inwoner dat we een verantwoordelijkheid hebben naar anderen die ook een dak boven hun hoofd moeten hebben. Want hoe kun je vrij zijn als je geen dak boven je hoofd hebt? Dat betekent soms een beetje inschikken en wij vragen dat van onze inwoners.

Ik wil hier een ander thema aan toevoegen. Ik was deze herfstvakantie met mijn gezin in Berlijn. Een stad waar heel veel geschiedenis ligt. Ook recente geschiedenis. De boodschap van deze foto raakte mij. Ik heb de foto gemaakt in het museum bij Checkpoint Charlie. En dat museum gaat natuurlijk over 'De Muur' en hoe dat concept in de samenleving doorwerkt. Los van deze muur zelf, zien wij wereldwijd nog steeds de behoefte van autoritaire krachten om muren te plaatsen. Het eerste idee is dat je dan denkt, hey, ze sluiten mensen buiten. Maar eigenlijk gebeurt er iets anders. Dat museum maakte mij dat duidelijk. De politieke boodschap is: "zij horen niet bij ons, daar moet je niet naar omkijken. Je moet naar binnen kijken". En dat, wat D66 probeert te vertellen betekent dat ze de vrijheid aanvallen. De vrijheid van iedereen aan beide kanten van de muur. Die gedachten zien we hier ook terug.

Ook hier op de Heuvelrug zie ik steeds vaker mensen grote schuttingen maken. Hogere heggen, grotere oprijladen, afstand nemen van elkaar. U zult begrijpen dat D66 daar niet enthousiast over is. Wij horen bij elkaar, we moeten die verbinding met elkaar blijven houden.

Eén thema, dat ik ben al in mijn laatste minuut, wil ik graag benadrukken. Als het gaat over die muur, gaat het niet alleen over een fysieke muur, het is ook een mentale muur. Die muur die in ons hoofd zit. Wij tegen zij. D66 is scherp als het gaat over onze verantwoordelijkheid voor de opvang van Oekraïners, de asielzoekers, maar ook een verantwoordelijkheid naar arbeidsmigranten. We zien ook een verantwoordelijkheid naar onze toeristen, daar kunnen we heel lang over discussiëren. Toerisme is niet allen een leuk verdienmodel, maar het zijn ook mensen die er gewoon zijn. Daar moeten we iets mee, daar willen we iets mee.

Tot slot, die mentale muur, dat is ook een punt voor ons allen. Rekening houdend met het toenemend belang van sociale media. Waarin we via algoritmes de muur die tussen ons wordt gecreëerd, niet meer zien. Maar die algoritmes creëren een muur tussen ons allemaal. Bubbels. Je kan het van alles noemen. Maar uiteindelijk raken we elkaar kwijt, als we dat niet goed organiseren, elkaar niet ontmoeten. Dat is ook waarom we regelmatig aan de burgemeester vragen om de digitale werkelijkheid te bezien als een stuk van de publieke ruimte, die we met elkaar moeten verzorgen. Dat wilde ik hier graag benoemen.

Dank u wel."

Erik van Buiten, raadslid en fractievoorzitter D66 Utrechtse Heuvelrug

Ter toelichting: deze beschouwing is tijdens de raadsvergadering uit het hoofd uitgesproken en achteraf met behulp van AI verwerkt tot een te publiceren tekst.